

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дозвілля в соціокультурній сфері

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30.08.2023

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Дозвілля в соціокультурній сфері
Викладач (і)	Качмар Олександра Василівна, Маланюк Тарас Зіновійович
Контактний телефон викладача	0678829592, 097-59-52-780
Е-mail викладача	oleksandra.kachmar@pnu.edu.ua taras.malaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Відповідно до Плану-графіку консультацій викладачів з дисциплін кафедри.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методологічні та практичні аспекти організації послуг дозвілля.

Навчальна дисципліна «Дозвілля в соціокультурній сфері» розкриває питання дозвіллевої діяльності як культуротворчого процесу, що стимулює розвиток творчої індивідуальності; передбачає вивчення проблеми поліваріативності культурно-дозвіллевих заходів; створює умови як для виявлення дозвіллевих потреб та інтересів населення, так і визначення шляхів реалізації свободи вибору форм дозвіллевої діяльності.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування практичних умінь і навичок майбутніх управлінців у соціокультурній сфері з питань організації та проведення культурно-дозвіллевої діяльності, здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних видів.

Основними цілями вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з понятійно-категоріальною системою курсу; введення інноваційних елементів у формування планів, проєктів дозвілля з урахуванням сучасних запитів, тенденцій технологічного розвитку суспільства, креативної та цифрової культури.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у соціокультурній сфері, у сфері освіти та науки, креативної економіки і культуротворчих практик, що

передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6.Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9.Здатність працювати в команді.

ЗК 15.Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК16.Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК17.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетентності:

СК19. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами.

СК31. Здатність розробляти соціокультурні проєкти та забезпечувати їх операційну реалізацію.

СК34. Здатність створювати соціокультурні послуги.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		18	
практичні		18	
самостійна робота		54	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3-ий семестр	028 Менеджмент соціокультурної діяльності	2 курс	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Теоретичні основи дозвілля. Функції та принципи дозвілля Сутність, специфіка та склад індустрії розваг. Понятійно – термінологічний апарат дослідження Соціально-культурна цінність дозвілля. Функція дозвілля. Форми та види відпочинку. Принципи організації відпочинку.	2	2	6
Тема 2. Історія становлення та розвитку дозвілля Проблеми періодизації історії дозвілля. Роль відпочинку та свята в житті людей первісного суспільства. Відпочинок, вільний час і дозвіллієві заняття в Стародавньому світі. Потенціал видовищних видів мистецтва та розваг у Стародавньому світі. Дозвілля в Середньовіччі. Дозвілля	2	2	6

<p>в епоху Відродження та Просвітництва. Радикальні зміни в дозвіллевій діяльності людей Нового часу. Дозвіллева діяльність в інформаційному суспільстві.</p>			
<p>Тема 3. Структурні компоненти культурно-дозвіллевої діяльності Індивідуальні та колективні суб'єкти культурно дозвіллевої діяльності. Культурно-художні цінності, товари культурного призначення та природно-ландшафтні, біорослинні комплекси як складники дозвіллевої діяльності. Матеріально-технічні засоби, супутні побутові товари та речові ресурси як складники дозвіллевої діяльності.</p>	2	2	6
<p>Тема 4. Методологічні підходи та методи дослідження дозвіллевої сфери. Макросоціологічний та мікро соціологічний підходи у вивченні явищ вільного часу та дозвілля. Макросоціологічний рівень: дозвілля як соціальна система, що вивчає культурно-дозвіллеву сферу суспільства.</p>	2	2	6

<p>Мікросоціологічний рівень: інтеракція як основа цілісності соціального життя. Класова природа дозвілля. Диференціація дозвілля як прояв соціальної нерівності. Інтеракціональний підхід як методологія вияву соціальної природи дозвілля через відображення в соціальному індивідуального.</p>			
<p>Тема 5. Організація сімейного дозвілля Сім'я як соціокультурний інститут. Характеристика тенденції сімейного дозвілля. Принципи сімейного дозвілля. Специфічні функції сімейного дозвілля.</p>	2	2	6
<p>Тема 6. Організація дозвіллевої роботи з людьми з особливими потребами. Принцип рівності прав і забезпечення рівних можливостей. Основні завдання дозвіллевої реабілітації. Трудотерапія та соціально-культурна творчість. Зарубіжна практика дозвіллевого обслуговування людей з особливими потребами.</p>	2	2	6

<p>Тема 7. Соціальна інфраструктура дозвілля Соціальна інфраструктура дозвілля Загальна характеристика соціальної інфраструктури дозвілля. Традиційні об'єкти інфраструктури дозвілля. Заклади культури клубного типу. Заклади суспільного харчування як об'єкт міжособистісного спілкування та проведення вільного часу. Парки як соціальні інститути дозвілля. Туризм як активна, цілеспрямована споживча дозвіллева діяльність. Особливості функціонування бібліотек. Їх роль у розвитку в Україні інформаційного суспільства. Музейна діяльність сучасного суспільства та її роль у трансформаційних процесах.</p>	2	2	6
<p>Тема 8. Інноватизація соціальних технологій у сфері вільного часу та дозвілля Інноваційні заклади культури як самостійні форми культурно-дозвіллевих організацій, спрямовані на реалізацію поліфункціональної або монофункціональної</p>	2	2	6

діяльності, пов'язаної із задоволенням культурних потреб населення. Класифікація інноваційних закладів культури за характером діяльності.			
Тема 9. Дозвіллева робота з різними категоріями населення Особливості дозвіллевої роботи з дорослими. Пріоритетні напрями в дозвіллевій діяльності з людьми похилого віку. Зміст дозвіллевих заходів для різних категорій населення.	2	2	6
ЗАГ.:	18	18	54

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальний бал за виконання письмових робіт – 55 балів, що включає: тестовий контроль 1 – 10 балів; тестовий контроль 2 - 10 балів; контроль самостійної роботи 1 - 10 балів; контроль самостійної роботи 2 - 5 балів; індивідуальна робота - 20 балів. Лабораторні роботи - 45 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота (3 питання, які максимально оцінюються 5 балами), домашня контрольна робота для заочної форми (3 питання, які максимально оцінюються 5 балами) – друкований або електронний варіант. Терміни написання (для денної – згідно графіку навчального процесу, для заочної – за 10 днів до початку сесії).

Семінарські заняття	усні відповіді на практичних заняттях з використанням візуалізованих презентацій своїх відповідей
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконані всі індивідуальні завдання , пройдені тестові контрольні завдання, активність на практичних заняттях, самостійна робота: презентація, додаткова інформація
Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен; форма задачі (комбінована).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf

Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Відвідування занять: відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття. Положення про розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Нова редакція <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-OOP.pdf>)

Неформальна освіта: неформальна освіта зараховується згідно - ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Анімація та організація дозвілля [Електронний ресурс]. : [сайт електронної туристичної бібліотеки]. Режим доступу: <http://tourlib.net/animation.htm>. - Станом на 01.02.2018. Назва з екрану
2. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвіллезнавство : навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
3. Воловик А. Педагогіка дозвілля : підручник. Харків : ХДАК, 1999. 332 с.
4. Іванечко Н.Р. Становлення ринку послуг дозвілля в Україні: аналіз категорійного апарату. URL: http://archive.nbu.gov.ua/e-journals/pspe/2011_1/Ivanechko_111.htm.
5. Закон України Про освіту від 01.07.2017 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.gov.ua/go/1556-18/>
6. Кутузова Г. І. Культурно-дозвіллева діяльність : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т соц. наук. Луцьк, 2013. 251 с.
7. Кірсанов В. В. Теоретичні основи соціокультурної анімації (історико-культурний аспект). *Вісник книжкової палати*. 2000. №10 С. 32 – 36.
8. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: підручник. К.: Кондор, 2005. 408с.
9. Петрова І.В. Культурно-дозвіллеві практики населення сучасної України тенденції та пріоритети. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum./Kis/2011_1/21.pdf.
10. Сидор І. П. Професійна підготовка менеджерів дозвілля в університетах Великобританії / І. П. Сидор [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/889>
11. Піча В.М. Культура вільного часу (філософсько-соціальний аспект). Львів, 1990. 29 с.
12. Щербя Г.І., Яремкевич Р.В. Організація дозвілля відпочинку як складова молодіжної політики в Україні // Молодіжна політика: проблеми і перспективи [зб мат. IV Міжнар. наук-практ. конф. 10–11 травня 2007 р.]. Дрогобич, 2007. С. 40–45.
13. Яременко Н. В. Дозвіллезнавство : навч. посібник / Н. В. Яременко. Фастів : Поліфаст, 2007. 460 с.
14. https://studwood.net/572846/kulturologiya/evolyutsiya_masovih_vidovisch

Професор

Олександра КАЧМАР

Доцент

Тарас МАЛАНЮК